

S. Thomas I part. quæst. LVII, art. v, quod successive cognoverunt mysteria gratiæ quæ aliquo modo ad eorum statum pertinebant; tum, quia, ut objicit Cajetanus III part. quæst. x, art. II, Angeli custodes non vident a principio omnia, quæ pertinent ad eos, qui suæ curæ committuntur, ut patet ex pugna duorum Angelorum Daniel. x, fundata in nescientia divini voluntatis circa eos, quos custodiebant, ut exponit sanctus doctor I part. quæst. cxiii, art. VIII; tum, quia idem S. Thomas dicit I part. quæst. XII, art. VIII ad quartum, quod cognoscere singularia facta, et cogitata non est de perfectione intellectus, nec cognoscere illa, quæ nondum sunt, et sic non oportet, quod videantur in essentia divina; denique, quia alias non repugnaret aliquem beatum modo videre in Verbo diem iudicii, quia videre potest aliquam orationem, quæ sibi in tali die fundetur, consequens est contra id, quod dicitur Matth. x: *De die illa nemo scit, neque Angeli in cælo, neque Filius, etc.*

XXXIV. Secundum quod obstat est, quia beatus quanto perfectius videt Verbum, tanto plura in eo videt, ut dicit S. Thomas III part. quæst. x, art. II: ergo qui plures orationes videt, perfectius videt Deum. Si ergo accipiantur duo sancti æqualis meriti, et quibus detur æquale lumen gloriæ, tamen ad unum fundantur plures orationes, quam ad alium, ille ad quem pertinent plures orationes, videbit plura in Verbo, et consequenter perfectius videbit, cum tamen sit æqualis luminis, ac proinde non possit aliunde ille ad quem non pertinent tot orationes, in aliis rebus videre Deum perfectius, nisi ponamus esse æqualis luminis.

XXXV. Ad primum multiplex est, et varia doctorum solutio, omnes ta-

men reducuntur ad tres. Prima Ferrariensis III contra gentiles, capite L, ubi probabiliter admittit quod orationes, quæ successive funduntur ad beatum, successive quoque cognoscuntur ab eadem numero visione, qua videtur essentia divina. Sed hæc est improbabilis ut constat ex D. Thoma loco citato I part. quæst. XII, art. x. Secunda est, quod ea, quæ successive pertinent ad statum beati, cognoscuntur ab aliis per novas revelationes factas extra Verbum, causatas tamen, et debitas ex vi status beatifici, licet ea, quæ usque ad instans mortis pertinebant ad beatum, videantur in verbo. Hanc sequitur Cajetanus III part. quæst. x, art. II. Et licet in hoc articulo ponat beatos videre formaliter in Verbo orationes quantum ad substantiam, tamen aliquas circumstantias orationum, puta an sint implendæ, an expediat illas petere, etc. dicit, quod novis illuminationibus cognoscuntur extra Verbum. Et idem videtur sequi magister Bagnez I part. quæst. XII, art. x.

XXXVI. Hæc solutio ut probabilis admittitur a doctoribus; est tamen in duobus contra D. Thomam. Primo, quia sanctus doctor locis supra citatis ex tertia parte, et quarto sententiarum expresse ponit beatos videre in Verbo ea, quæ ad proprium statum pertinent, inter quæ numerat orationes, ut diximus: quod si ponamus orationes non videri in Verbo, non est cur ponamus videri in eo ea, quæ in hoc mundo pertinent ad statum beatum. Secundo, ista solutio est contra D. Thomam, quia illuminationes, et revelationes extra Verbum semper derivantur ad inferiores mediantibus superioribus, quod ita infallibile vult esse D. Thomas, ut nunquam in hoc dispensationem admittat, ut patet I part. quæst. CVI, art. III, et quæst. CXII,

art. II. Et de revelatione prophetiæ dicit, quod derivatur ad homines mediantibus Angelis quantum ad manifestationem rerum, et objectorum, quamvis non quantum ad luminis infusionem, quod a solo Deo derivatur, sicut fides, ut patet infra quæst. CLXXII, art. II: revelatio autem de orationibus, quæ fiunt ad aliquem beatum, non potest fieri mediantibus Angelis superioribus, alias prius cognosceret orationem meam superior Angelus, quam beatus, ad quem illam dirigo, quod est inconveniens: ergo vel dicendum est, quod orationes non cognoscuntur per revelationem extra Verbum, vel quod illæ revelationes non fiunt mediantibus Angelis, sed immediate a Deo cuilibet beato, quod est contra ordinem a Deo positum, ut inferiores accipiant revelationes per superiores.

XXXVII. Quare tertia solutio eligenda est, quod orationes videntur in Verbo a beatis a principio suæ beatitudinis, et non successive, quia hoc est contra naturam visionis beatificæ. Et ad impugnationes dicitur, quod Angeli cognoverunt ab initio suæ beatitudinis mysteria gratiæ, et incarnationis quantum ad substantiam, seu quantum ad id quod ad eorum statum pertinebat: quantum vero ad particulares circumstantias, et alia, quæ ad eorum statum non pertinebant successu temporis per revelationes superiorum cognoverunt: et hoc est, quod dicit D. Thomas prima parte, quæst. LVII, art. v, quod per visionem beatam cognoscunt mysteria gratiæ, non quidem omnia, neque æqualiter omnes, sed secundum quod Deus voluit eis revelare, ita tamen quod superiores Angeli plura mysteria, et altiora in ipsa Dei visione cognoscunt, quæ inferioribus manifestant eos illuminando, et horum mysteriorum (scilicet, quæ a superioribus

manifestantur, non quæ in Verbo videntur ab inferioribus) quædam a principio creationis cognoverunt, quædam vero postmodum, secundum quod eorum officiis congruit, edocentur. Et ibidem ad primum, et quæstione CVI, art. IV ad secundum ait, quod etiam inferiores Angeli cognoverunt mysterium incarnationis, quantum ad substantiam, sed non ita plene quoad omnes circumstantias, sicut superiores.

XXXVIII. Ad id quod dicitur de Angelis custodibus, respondetur aliud esse id, quod pertinet ad statum Angeli, vel beati; aliud quod pertinet ad officium: ad statum enim pertinet id, quod est de cujuscumque dignitate, aut merito, et quidquid ad ipsum dirigitur, et fit proprium ejus, et ideo quidquid ad Angelos dirigitur, scilicet orationes a principio suæ beatitudinis cognoscunt. Ad officium vero Angelorum pertinet id, quod ratione ministerii, quod exhiberent Deo in gubernatione mundi eis convenit; hoc autem non est necesse, quod a principio suæ beatitudinis cognoscant, sed secundum quod recipiunt ordinationes Dei, sic cognoscunt ministeria, ad quæ mittuntur, et ita non pertinet ad ipsos scire omnia, quæ spectant ad eos, quos custodiunt, sed ea sibi revelantur, secundum quod congruit ministerio, ad quod mittuntur. Et quia aliquando consulunt divinam voluntatem de rebus contrariis, existimando aliquid expedire contra id, quod aliud existimat, ratione hujus inter eos dicitur esse pugna spiritualis, ut docet S. Thomas I part. quæst. cxiii, art. VIII.

XXXIX. Quod vero opponitur ex D. Thoma, quod cognoscere singularia non est de perfectione intellectus, intelligi debet de perfectione intellectus speculativi, non practici, quia practicus versatur circa singularia, ut constat 2-2, quæstione XLVII

art. III, et alibi sæpe. Vel dicendum, quod cognoscere singula non est de perfectione intellectus quasi substantiali et primaria, bene tamen accidentali et secundaria, et pertinente ad proprium statum, quia hæc intelligi non possunt nisi singularia intelligantur. Et ideo D. Thomas III part. quæst. X, art. II posuit, quod quilibet beatus videt in essentia divina ea, quæ pertinent ad statum suum, quod nullo modo negavit loco citato primæ partis; quod autem ultimo opponitur beatum posse scire diem iudicii, quod contradicit illi loco Matthæi XXIV, negatur ista sequela, quia licet ad beatum pertineat scire ea, quæ sunt status sui in illa die, non tamen propter hoc debet scire illum diem esse ultimum diem mundi, posset enim ultra esse alius dies, in quo nihil ad statum talis beati pertineat; et ideo semper manebit incertus circa diem iudicii determinate. Vel secundum alios, quos refert Cabrera III part. quæst. X, art. II, disput. III, num. CXXI dici potest, quod non est inconueniens aliqua, quæ pertinent ad statum beati ex rationabili causa divinæ providentiæ illi occultari, et in hoc posse numerari ea, quæ concernunt statui beati quoad diem iudicii.

XL. Ad secundum argumentum respondetur illum esse magis beatum, qui plura in Deo videt quasi intensive et formaliter, non autem quasi materialiter et extensive. Et dicimus ea videri formaliter, et intensive, quæ videntur ex efficacia luminis, quod quanto magis penetrat divinam essentiam, tanto plures rationes in ea intelligit. Ea vero dicuntur videri materialiter, et quasi extensive, quæ videntur rationes alicujus conditionis, seu status tenentis se ex parte subjecti videntis; quia enim status beatificus est omnium bonorum aggregatione

perfectus, ex vi illius debet beatus scire ea, quæ ad se pertinent, et quæ naturaliter scire desiderat circa se, et hoc ei revelatur in ipsa essentia divina, quasi voluntaria revelatione Dei, non ex efficacia luminis. Ideo enim essentia divina dicitur speculum voluntarium, quia manifestat ea, quæ vult; et ideo stat bene, quod quilibet etiam minimus beatus videat in Verbo excellentissimum effectum Dei, qui est mysterium incarnationis, quia id pertinet ad statum redemptorum a Christo; et tamen si ex vi, et efficacia luminis posset penetrare divinam essentiam ita perfecte, quod perfectissimum effectum videret, requireret excellentissimam beatitudinem. Igitur ea quæ videntur in essentia divina ex voluntaria manifestatione Dei, quia id exigit status beati, non facit aliquem magis beatum, et ita per hoc quod aliquis videat plures orationes, vel plura, quæ pertinent ad proprium statum, non ideo est magis beatus, sed extensive, et quasi materialiter, et ratione subjecti, non formaliter ex vi luminis. Videatur Cabrera loco citato, numero XCI, et sequentibus.

XLI. De quarta conclusione D. Thomæ non est cur immoremur hic; sed breviter dicimus, quod licet aliqui auctores admittant posse nos orationes fundere ad animas purgatorii, quia id videtur passim fieri a fidelibus, et quia possunt orationes nostras per Angelos cognoscere, et Deum pro nobis implorare, quia petitio non fundatur in dignitate petentis, sed in misericordia Dei, qua ratione possum petere a peccatore ut oret pro me; tamen stat solidum fundamentum D. Thomæ, quod quia illæ animæ non fruuntur visione Dei, non convenit eis per se, et ratione status cognoscere orationes nostras. Et quod Angeli illis eas manifestent nullo modo constat,

quia non permittitur illis animabus, ut cognoscant ex revelatione Angelorum, nisi ea, quæ divina justitia juxta mensuram pœnæ illis concedit. Unde per se loquendo ratione illius status, qui est status pœnalis, non convenit illis omnes rationes cognoscere, nec semper familiariter conversari cum Angelis, orationes autem mentales neque ex narratione Angelorum cognoscere possunt, seu ex sola revelatione Dei, quam non constat semper fieri illis, nisi id aliquando exigat divina justitia: peccatores autem vivi possunt audire a nobis orationes, quas petimus. Denique usus fidelium ad hoc dumtaxat probare potest, non ut animæ purgatorii pro illo statu acceptent orationes nostras, sed pro illo, quem habebunt post purgationem, tunc enim verisimile est (ut ait Suarez) manifestari eis in Verbo orationes quæ ad ipsos fusæ sunt, quia peritinerunt ad eas, aut etiam modo Deus intuitu illarum nos juvat. Eadem doctrina extenditur ad patres, qui fuerunt in limbo per se loquendo, et ratione status, licet ex aliqua dispensatione Dei aliquando orationes, vel necessitates viventium eis manifestarentur ut orarent pro illis, sicut de Hieremia habetur II Machabæorum ultimo.

ARTICULUS V.

Quænam res sint, quas possumus in orationes petere?

I. Explicatis his, quæ pertinent quasi ad formalem, et constitutivam rationem orationis, scilicet, quod oratio sit actus pertinens ad intellectum, et in specie, seu motivo religionis, et quod respiciat Deum per modum cultus, incipit S. Thomas explicare materiam, seu res, quas

possumus petere a Deo, et quia per orationem exprimimus, et manifestamus desiderium nostrum, eadem est materia desiderata, et petita, et idem iudicium ferendum est de eo, quod licite desideratur, et quod licite petitur. Desiderium autem, seu concupiscentia respicit duo, scilicet bonum cui appetit, et bonum quod appetit, concupisco enim bonum mihi vel alteri, et ideo distinguenda est res desiderata, et persona cui desideratur; ac proinde in petitione, in qua exprimimus hoc desiderium, et est materia, seu res, quam petimus, et persona, pro qua petimus; utrumque ergo distinxit S. Thomas, nam in his duobus articulis inquisivit de rebus ipsis, quas petimus, vel licite petere possumus: in duobus vero sequentibus inquisivit de personis, pro quibus possumus, aut debemus petere: et denique in articulo nono utrumque explicavit, ut conjunctum in oratione Dominica.

II. Circa materiam, quam possumus petere, in primis rejiciendum est malum culpæ, quod nulla consideratione habet rationem boni desiderabilis, ac proinde nec potest peti a Deo, et ideo de ipsis bonis, quomodo desiderari possint et peti, videndum est. Et pro clariori notitia distinguimus triplicem ordinem bonorum: quædam sunt spiritualia, quæ pertinent ad ordinem gratiæ, et ad virtutes; quædam vero sunt temporalia, ordinata tamen ad proprium, vel aliorum commodum, sicut divitiæ, honores, valetudo, etc. alia denique sunt, quæ secum afferunt aliquod nocumentum, seu pœnam sive pro se, sive pro aliis, et vocantur mala pœnæ, ut ægritudo, infortunia, etc. Et quia bonum con-surgit ex integra causa, et quod ex una parte est bonum, si apponatur aliqua mala circumstantia, aut conditio redditur malum, tota diffi-